

Iedvesmai nav vecuma

Pērļošana ir vislabākā relaksācija

IVETA ŠMUGĀ

Tā atzīst madoniete Velta Broka, kas 18 gadus ir čakli darbojusies Lazdonas rokdarbu pulciņā “Rota” un joprojām tur tiek gaidīta.

Tiesa, ziema ir ziema, līdz pulciņam ir jānokļūst, un Veltai šis ir arī laiks, kad jāizsēro vīra aiziešana mūžībā.

Nodarbibas, kas notiek trešdienās, ir nostiprinājušas daudzas rokdarbu prasmes, kā arī aizrāvušas pilnīgi jaunā “lipīgas slimības” statusā kvalificējamā nodarbē — pērļošanā.

Pulciņa vadītāja Natālija Baboviča soli pa solim, sagādājot pērļītes un citus nepieciešamos materiālus, ir iemācījusi gatavot pērļīšu rotas un dažādas skaitas, dekoratīvas lietas.

Nekad nesaki nekad

Velta Broka atceras, ka ne jau pērļošanas dēļ devusies uz Lazdonu: — Atceros, ka biju aizbraukusi uz rokdarbu pulciņu Lazdonā, lai paskatītos, kas un kā tur notiek. Daudzas toreiz gatavoja pērļīšu rotas, kas skatījās smalks darbs. Teicu, ka es gan ar pērļītēm nekad neņemšos. Nākamajā reizē aizbraucu, lai pamācītos adīšanu pie skolotājas, rokdarbu meistares Vandas Podiņas. Vēlējos, lai pamāca vienu rakstiņu, biju aizmirsusi, kā noadīt latvisko pīniti. Vandū gaidot, mani uzaicināja pievienoties pērļīšu “bakstītājām”. Tagad esam palikušas maz, jo jaunie klāt nenāk. Vienu laiku pulciņa nodarbības apmeklēja arī skolas meitenes. Tā toreiz iesāku, nezinot, cik “lipīga” ir pērļošana. Sāku regulāri braukt uz pulciņa nodarbībām, veidojās tāda kā pozitīvā atkarība. Joprojām uzskatu, ka pērļošana ir vislabākā relaksācija, un liekas, ka strādā tikai rokas, darbs top pats no sevis. Tu apsēdies pie pērļītēm, neko citu nedomā, kā tikai par to, lai veidotu ko ļoti skaistu, ko esi redzējis kādā žurnālā, ieraudzījis internetā. Izmantojam arī akmentiņus, ādu, dzintara gabaliņus — visu ko. Pa daudzajiem gadiem ir radīti ļoti daudzveidīgi pērļīšu darbiņi.

Velta Broka parāda interesantākos lakatu modeļus, kur izvēlētas saskaņotas krāsas.

Foto — AGRIS VECKALNIŅŠ

Skaistākās un neparastākās rotas ir pabijušas vietējās izstādēs, daļa ir uzdāvinātas, bet daļa saliktas kastēs, — iepazīstina Velta un piekrīt, ka šo pūru būtu jāpārcilā biežāk.

Viņai vēl viens interesants darbiņš palicis aizsākts — pelēcīgas pērļītes virtenē ar lapiņām uz leju. Kā stāsta rokdarbniece, ilgi jāņemās pie katras lapiņas tapšanas, un pērļītes ir jāsaskaita. Bet pienāks laiks, un darbs tiks pabeigts.

vecmamma Lūcija Meirāne bija virsdrēbju šuvēja, un, kad šuva, bija mierīgi jāsež, lai netraucētu. Tas bija īsts pārbaudījums, jo pēc dabas esmu ļoti aktīva, enerģijas pilna. Ar mērķi mani savaldīt mamma mācīja adīt, kad vēl negāju skolā. Kad mamma adīja, man tika dots uzdevums adīt šallītes lellei, bet, kad nevarēja noturēt manu uzmanību adīklī, deva visādas krāsas diegus, lai kombinēju.

Arni kopā nodzīvojām visu mūžu, līdz nesen viņu aizsauca mūžībā (Velta saskumst).

Savu dzīvi saistu ar Madonu. Atceros, kā, meklējot darbu, sāku tīrīt ielas un, pievienojoties sētniekiem, nostrādāju daudzus gadus: — Sētniekiem bija agrie rīti, bet šo darbu varēju savienot ar adīšanu. Tolaik jau daudzi centās savienot vairākus darbus.

Adīšanu atsāku, kad ģimenē piedzima puikas Guntars un Guntars. Audzināju dēlus, strādāju mājražošanā “Jūrmalas” filiālē Vāraklānos, bet tā bija mašīnadišana. No Madonas bijām vairākas sievas, kas tur strādāja, mēnesi vajadzēja nodot 16 jakas, ko adījām no istas vilnas, pēc tam sašuvām. Netiku pānteresējusies, kur tās pēc tam aizceļoja, jo mūsu veikalos tādu nebija. Tas, ka kādu laiku tiku adījusi ar mašīnu, ietekmēja manu prasmi adīt ar adāmadatām. Kad kaimiņu meitene ienāca un lūdza palīdzību zeķes papēža noadīšanā, tas radīja grūtības arī man. Zeķes esmu ļoti maz adījusi, pārsvarā mazbērniem. Daudz esmu adījusi rakstainos cimdus, vienu brīdi topā bija arī dažādi lakati, netradicionālas šalles,

uzmetņi. Man ir trīs mazmeitas. Viena mazmeita dzīvo Anglijā, un viņa novērtē adījumus, labprāt ņem manus adītos cimdus, zeķes, jo abi ar vīru kāpj kalnos, kur silti cimdi, zeķes noder.

Rokdarbi priecē arī izstādēs

Veltas Brokas rokdarbu pūru ir interesanti pārcilāt, katrs darbs ir apbrīnas vērts. Viņa stāsta, ka pati gan rotas, gan adījumus un tamborējumus izmanto reti, ja nu vienīgi dodoties uz senioru pasākumiem.

— Reti, bet uzlieku arī pašas tamborēto roziņu kaklarotu vai kādu plecu lakatu. Daļa darbu ir pabijuši arī pensionāru biedrības rokdarbu izstādē, biju uzaicināta rokdarbus izstādīt “Baltajā ūdensrozē”, daļa darbu ir bijuši izstādē kopā ar rokdarbu pulciņa “Rota” dalībnieču veikumu, arī tirdziņos.

Pagājušā gada nogalē pērļu rotas, tostarp Veltas Brokas darbi bija aplūkojami Madonas muzejā. Savulaik viņa 14 gadus ir nostrādājusi Madonas muzejā par tehnisko darbinieci. Joprojām viņa regulāri dodas uz muzeju aplūkot izstādes.

— Māksla mani vienmēr ir interesējusi. Skolas laikā ļoti labi zīmēju. Skolotāja ieteica, lai dodos mācīties uz Rēzeknes lietišķās mākslas vidusskolu. Dzīve ieviesa korekcijas, nekur neaizdevos. Toties tagad jūtu, ka aizraujos ar visu, kas saistās ar krāsām, to salikšanu. Labi, ka varu strādāt, ka veselība to atļauj, — secina darbīgā pensionāre.

Viņa piebilst: — Visi darbi ir vienā eksemplārā, nevaru arī kādu izcelt, kas patiktu vislabāk. Nekad nav bijis tā, ka ir garlaicīgi. Vienmēr gribas ko darīt, un ar rokdarbiem varu aizrauties tā, ka nav laika paēst.

Pensijā esot, visu laiku biju sapņojusi uzkāpt Mākoņkalnā. Beidzot pagājušajā vasarā tā bija kā dāvana — ekskursijā aizbraucu kopā ar pensionāru biedrību un Mākoņkalnā uzkāpu. Bet tagad jau domāju par pavasari, jo arī dārzs ir sirdslieta. Pagājušajā gadā īpaši krāšņi ziedēja hortenzijas.

„Tu apsēdies pie pērļītēm, neko citu nedomā, kā tikai par to, lai veidotu ko ļoti skaistu.”

Pirmais adījums — šallītes lellei

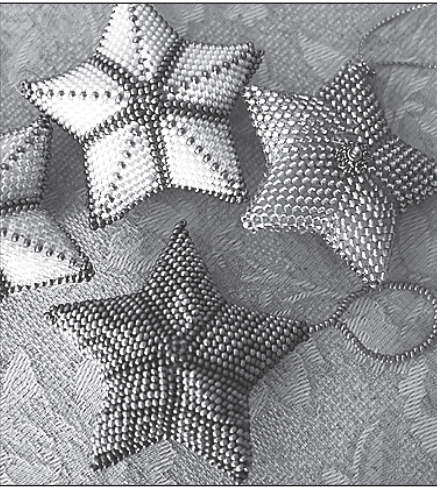
— Man vajadzīga tikai ideja, tad iedvesma atnāk. Idejas meklēju žurnālos, skatos internetā, meklēju visu, ko no rokdarbiem var atrast, kā arī vēl nāk atmiņā visādi vecāmmamas *knifi*, — atceras Velta.

Par to, kā uzsākus pirmos rokdarbus, viņa pastāsta: — Mana

Kad Madonas vidusskolā mājturības skolotāja Anna Treice mācīja meitenes adīt, to jau labi pratu, un, kad draudzenēm nesanāca, es viņu vietā adīju cimdus. Tad adīšanu pārtraucu, jo nepatika darīt lietas, kur vajadzīga pacietība, — atmiņās pakavējās Velta Broka.

Daudz atmiņu ieadīt

— Madonā vidusskolu nepabeidzu, jo agri apprecējos, un abi ar

Dzīves albuma stāsts

Dzīve savijusi stāstus un atmiņas

ZANE BIKOVSKA

Apsēžoties pie viena galda ar bērzauniešiem RITU un ALOIZU VILGERTIEM, saruna sākas pati no sevis — par bērniem, darbu, ceļiem, kas aizveduši dažādos virzienos, un par kopā pavadītajiem gadiem, kuros piedzīvots daudz vairāk, nekā sākumā varēja iedomāties. Omulīgajā istabā pie karstas zāļu tējas un tikko ceptas, siltas ābolmaizes, kas gatavota pēc vecmāmiņas nošpikotās receptes, pamazām atklājas ģimenes stāsts, kurā līdzās darbam un pienākumiem vienmēr bijusi vieta sirsnībai, savstarpējai sapratnei un kopā būšanai.

Iepazīšanās stāsts

Rita Vilgerte dzimusi un augusi Varakļānos. Pēc skolas gribējusi mācīties par skolotāju, jo viņai vienmēr patikuši bērni, bet dzīve, notikumi un apstākļi ieviesa savas korekcijas.

— Kā tur viss sagriezās, kā ne — aizbraucu uz Rīgu, uz Medicīnas institūta pediatrijas fakultāti. Loģiski, ja neesi gatavojies iestātiesāmeniem, nekas arī nesanāks. Tā arī netiku Medicīnas institūtā. Biju priecīga, ka tā sagadījās. Devos uz 3. Medicīnas skolu, nekas nebija zaudēts, bija pat labāk. Pabeidzot šo skolu, sāku strādāt Rīgā. Citi saka, ka pēc skolas beigšanas ļoti velk atpakaļ uz dzimto pusi, bet es neko tādu īpašu nejutu. Zinu, ka Varakļānos ir labākie cilvēki, labākie ķirši. Vēl tagad iestājos par Varakļāniem un priecājos, ka esam Madonas novadā, bet, kā tā dzīve sagriezās, tā sagriezās. Un tad manā dzīvē gadījās vīrietis — pilnīgākais dienesta romāns! — smaidot stāsta Rita. — Strādāju plaušu nodaļā, kur bērni uzturas ilgi, jo tolaik tuberkuloze bija ļoti smaga slimība. Tāpēc bija tāda sistēma, ka medicīniskais personāls pats pavadā bērnus uz sanatoriju, un Aloizs strādāja medicīniskajā daļā par šoferi. Tā satikāmies, un nu jau piecdesmit sešus gadus esam precējušies.

Vīrs neklātienē pabeidza Lauksaimniecības akadēmiju, dzīvojam kopā ar vīramāti, patēvu un vēl turpat brāļa ģimene. Auga pašiem bērni un gribējās plašākas telpas. Dzīve atveda uz Gaiziņņu. Atbraucot šurp iepazinām apkārtni. Jau četrdesmit piecus gadus Bērzauni saucam par savu. Es Varakļānos nodzīvoju tikai sešpadsmit gadus, bet Aloizs savā dzimtajā pusē — Katlakalnā — pavadījis trīsdesmit gadus. Tā mēs pa šejieni dzīvojam.

Rītai, kā viņa saka, amati bijuši dažādi — sākusi kā medmāsa, tad strādājusi bērnudārzā. Piedzima bērns, bet vietu savām atvasēm bērnudārzos dabūja tikai tie, kuri tur strādāja. Tā nu Ritass bērnam

Rita un Aloizs Vilgerti kopā pavadījuši piecdesmit sešus gadus, un joprojām dzīvo saticīgi — ar mīlestību sirdī.

arī tika vieta Ķekavas dārziņā. Kolektīvu viņa atceras kā jauku un sirsnīgu, visi savā starpā labi sapratušies.

— Es biju atvaļinājumā, kad atgriezos, man teica, ka mainījusies iekšējā vide. Sapratu, ka jāmaina darbs. Man patik būt tādā kolektīvā, kur apkārt ir labi darba biedri. Jā, var pastrīdēties, jo savai taisnībai jābūt, bet, ja labu cilvēku un labu darbinieku bez iemesla tāpat vien padzen... Mēnesi sēdēju mājās ar bērniem. Sākās skaitļošanas grāmatvedības darbība, aizgāju mācīties. Lai gan man matemātika nepadevās, tiri labi iepatikās šis darbiņš. Algas bija labas, salīdzinot ar mediķiem. Darbs gan bija nenormēts, citreiz pat pusnakti braucu mājās, bet bija arī brīvdienas. Esmu strādājusi arī Madonas poliklīnikā. Man piedāvāja darbu arī padomju saimniecībā „Gaiziņš” — par zootehniķi. Mana dzīve apmetusi kūleni — par laukiem es nekad neesmu domājusi. Siens, cukurbietes, ravēšana vienmēr šķita nesaistoši. Mājās saimniecībā bija teļi, cūka, gov, aitas, vistas. Audzētas tulpes, rozes un tomāti. Atminoties, kā allaž esmu teikusi — tikai ne uz laukiem, tikai ne dzīvot laukos — tas galīgi nepiepildījās. Strādājot par zootehniķi, bija interesants laiks; piedzīvojām „Baltijas ceļu” un barikādes, Tautas frontes dibināšanu Bērzaunē, — atminas Ritass kundze.

Saticības atslēdžiņa

Kopdzīvē izaudzīnāti trīs bērni — Jānis, Gints un Una, aug pieci mazbērni, no kuriem vecākais jau absolvējis augstskolu.

— Nav mums lielāka prieka!

Aloiza kunga veidotie skaistie mākslas darbi. Foto — AGRIS VECKALNIŅŠ

Pārējie mazie „kūlājas” savā nodabā un, kad mazmeita pasaka, cik es esmu viņai mīla — ko tad vecmammai vairāk vajag? Sapnis piepildīts, — smaida Rita.

Aloizs papildina: — Bērni ir ģimenes pamats — viņi dzīvei dod saturu, prieku un laimes sajūtu. Kur nu vēl mazbērni — kaut kas no mums viņos paliks... Uzskatu, ka par pagātni domāt nav gudri,

nākotne šķiet nezināma, haotiska. Dzīve paiet šodienā. Jāmeklē hobijs, kuru piepildot, rodas prieka sajūta.

Vecākais dēls Jānis mācījies Madonas vidusskolā, tolaik pasaulē ienāca internets. Tas deva jauniešiem iedvesmu iestāties universitātē, Fizikas un Matemātikas fakultātē, iegūstot tehnisko zinātņu doktora grādu. Gints

arī beidzis Madonas vidusskolu, absolvējis Latvijas Universitātes Juridisko fakultāti. Mācību laikā apguvis zināšanas arī Oslo, Norvēģijā un Anglijā, Kārdifā. Pūsis uzvarējis republikas līmeņa konkursā par sporta vēsturi. Vecāki pat nenojautuši, ka dēls pats pieteicies, piedalījies, lai gan par sportu ir interesējies. Galvenā balva — brauciens uz jaunatnes nometni „Kursa” Amerikā. Tagad Gints strādā par juristu. Una pēc Madonas vidusskolas un mūzikas skolas absolvēšanas izmācījusies par juristi. Anglijā meitene pabeidza maģistrantūru apdrošināšanas jomā un tajā arī strādā. Visi trīs turas kopā, un tas vecākiem rada lielu prieku. Bērni saviem vecākiem ir lieli un ļoti palīgi.

Piecdesmit sešu gadu laikā bijušas arī „mēmās” dienas, jo viss vienmēr nevarot veikties gludi, un dažkārt var nesarunāties, atpūšoties vienam no otra. Lai gan kādu reizi gadās domstarpības, saticības un uzticības atslēdžiņa ir spēja izrunāties un nekad neturēt ļaunu prātu, piekrist viens otram. Aloizs ir īsts „nemiera gars”, vienmēr kaut kur brauc, un bērni šo niķi mantojuši no tēva.

Rita un Aloizs daudz ceļojuši ne tikai pa mūsu skaisto Latviju, bet arī ārzemēm. Laivu braucienos devušies pa Gauju, Salacu, Daugavu. Peldēt Rita neprot, bet dūša braukt gumijas laivā ar diviem maziem bērniem bijusi liela. Vilgertu pāris ir īstie kultūras un mākslas baudītāji — apmeklē dažādus koncertus, teātrus, arī Dziesmusvētkus. Pirms desmit gadiem Aloizs smagi saslima, bet, pateicoties ģimenes ārstei Aldai Veipai ar kolektīvu, onkoloģisko saslimšanu ātri izdevās atklāt un beigu beigās arī uzvarēt. Bērni arī „sametās” kopā gan vedot tēti uz ārzemēm, gan nogādājot atpakaļ Latvijā un pavadot uz procedūrām. Nu jaunākais ir garām. Aloizs vairāk nekā desmit gadus audzē šitaki sēnes, pēc slimības, roku vingrināšanas nolūkos radījis skaistus mākslas darbus, kas rotā mājas sienu. Parādījis vēl viens jauns hobijs — krūmmelleņu audzēšana. Ritai ir karikatūru kolekcija, tās izgrieztas no avizēm un žurnāliem. Katru gadu obligāti jābrauc uz Dižjūru. Rudenī un pavasarī tiek apciemoti Ainaži un Saulkrasti. Reiz kādus Jāņus Vilgertu pāris sagaidījuši Sarkanos, tad uzreiz devušies uz Vecpiebalgu, tālāk caur Inešiem uz Ērgļiem, un beigās vēl iegriezušies Vestienā un Mārcienā. Vakarā bijis tāds nogurums, toties Jāņi sagaidīti ar uzviņu. Apceļota liela daļa ārzemju valstu — Norvēģija, Zviedrija, Somija, Grieķija, Itālija, Vācija, Horvātija, Austrija, Šveice, Spānija.

Liktenarhīvs. Tradīcijas

Pavārs — profesija un sirdslieta daudzu gadu garumā

AGRITA NUSBAUMA-KOVALEVSKA

Ir garšas un smaržas, kas atmiņā saglabājas daudzus gadus. Šķiet, ka nekad nevar aizmirst to, kā garšoja skolas pusdienas un kā smaržoja ēdnīcas zāle. Paaudzes ir augušas ar šo garšu atmiņās. Kusas pamatskolā četrdesmit sešu gadu garumā par siltu un gardu ēdienu rūpējās pavārite LAIMA SIRMĀ, bet nu jau trīs gadus skolas ēdnīcas tvaiki ir nomainīti pret mājas krāsns smaržu, un stāsts turpinās kūkās un saldos našķos.

Savulaik, izvēloties nākotnes profesiju, Laima vairāk sliecās uz veterinārārstu, tomēr tika atrunāta.

— Vetārsta profesiju bija ieguvusi mammas māsa. Viņai izdevās mani pārliecināt, ka tā profesija nebūs man piemērota. Domājot, ko gan citu izvēlēties, lēmu par labu pavāriem. Profesiju ieguvu Smiltenes lauksaimniecības tehnikumā, — atminas Laima Sirmā. — Pēc skolas atnācu strādāt uz Kusas pamatskolas ēdnīcu un visus savus darba gadus tur arī pavadīju. Laika gaitā piedzīvotas dažādas pārmaiņas, arī skolēnu skaita mazināšanās. Atceros, kad sāku strādāt, skolā ēdinājām vairāk nekā divus simtus bērnu. Kad atklāja bērnodārzu, klāt nāca vēl sešdesmit bērni, kuriem ēdināšana bija jānodrošina trīs reizes dienā. Bijām tikai divas darbinieces, bet viss bija jāpaspēj.

Atskatoties uz aizvadītajām darba gaitām, Laima teic, ka varēja meklēt arī ko citu, labāku, tomēr apstākļi sakrita tā, ka to neizdarīja.

— Mājas bija blakus darbam, vēlāk pieteicās bērni, tad jau klāt bija vecums un kur tad vairs aizies. 1. februārī būs apritējuši trīs gadi, kopš aktīvās darba gaidas pārtraucu. Tolaik mūs nostādīja fakta priekšā, ka skolā ēdināšana uz vietas vairs netiks nodrošināta. Mazliet skumji, protams, bet esmu tam tikusi pāri un joprojām aktīvi gatavoju, — atzīst Laima. — Prieks, ka joprojām ir bērni, kas atceras skolā gatavotās pusdienas un pasaka labu vārdu. Tiesa, laika gaitā arī bērni ir mainījušies. Precizāk, mainījusies garšu izvēle. Agrāk skolēni ļoti novērtēja to, kas

tiek gatavots, tagad vairāk izvēlas našķus, neveselīgo pārtiku. Tolaik skolēniem ļoti garšoja biešu un frikadeļu zupa. Īpaši iemīļots bija saldaiss “klucītis” — vaniļas vai kakao krēms. Ļoti garšoja arī bulciņas. Regulāri ēdnīcas vajadzībām konservējām, gatavojām ziemas krājumus. Pagrabs vienmēr bija pilns, bet tagad skolās nekā tāda vairs nav. Atceros, ka tepat novada teritorijā braucām lasīt ogas, tāpat ražu nesu arī no sava dārza, lai piepildītu burciņas. Trīs gadi, kopš vairs nestrādāju, ir aizskrējuši ļoti ātri. Laiks ir piepildīts, un ne mirkli nav bijis vaļas garlaikoties.

Tagad topā kūkas un groziņi

Laimai visu mūžu tuva bijusi arī konditoreja. Skolā bērni tika lutināti ar bulciņām un citiem gardumiem, bet pēc darba uzcepta arī kāda kūka vai rulete, lai iepriecinātu savējos.

— Kad vairs nav jāiet uz darbu, kārumus cepu biežāk. Izvēlos tradicionālās mājas tortes ar olu biskvītu un vārīto krēmu. Modernās kūkas īsti mani neuzrunā. Arī istā recepte laika gaitā ir pielāgota. Tāpat cepu saldus un sāļos groziņus, kas ir īpaši iecienīti. Pildījumam saldajos groziņos izvēlos vārīto krēmu un kādu skābu ievārijumu. Dekorēšanā var izpausties pēc sirds patikas — augļi, ogas, šokolāde utt., — stāsta Laima. — Cepot šos gardumus, jutos vajadzīga un noderīga. Tas neļauj ieslīgt garlaicībā, nekā nedarišanā. Laiku pa laikam cepu arī pīrāgus. Vienmēr var iemācīties arī ko jaunu un interesantu. Ikdienas skrējienā nemaz nav tik daudz brīva laika, lai izmēģinātu kādu jaunu recepti vai apgūtu jaunas prasmes.

Visu izaudzē pati

— Cik vien spēšu, turpināšu pati visu audzēt. Reizēm saņemmu jautājumu, priekš kam gan pūlēties un audzēt, bet bērni un mazbērni to novērtē un teic, ka pašu audzētajam ir pavisam cita garša. Audzēju visu — kāpostus, tomātus, gurķus, bietes, garšaugus, sīpolus, ķiplokus un visu ko citu. Aizvadītajā gadā izdevās laba gurķu raža, lai gan citiem tik labi nebija veicies. Pati izaudzēju

stādīņus, izstādīju un apsedzu ar agrotiklu, laikam tas ļoti patika un atmaksāja ar labu ražu. Sākumā šķita, ka kāposti izsliks, jo bija ļoti slapjš, tomēr arī tie saņēmās, — priecājas Laima. — Joprojām visu izaudzēto citīgi konservēju. Liela daļa burciņu “brauc” uz Rīgu pie bērniem un mazbērniem. Mazdēliņš īpaši iecienījis marinētos gurķus un tomātus želejā. Dodos arī uz mežu. Tiesa, mazliet esmu sabaidīta ar vilkiem un lāčiem,

tomēr ogot un sēņot man ļoti patīk. Sēnes parasti marinēju un sacepu, pēc tam salieku burkā.

Laima lepojas, ka arī meita labprāt darbojas siltumnīcā.

— Pavasarī sasēju tomātus un gurķus. Daļu aizsūtu arī meitai. Viņa ir ierīkojusi siltumnīcu un labprāt pati audzē tomātus un gurķus. Vienu gadu viņai izdevās izaudzēt arī kartupeļus. Prieks, ka novērtē to, kas pašiem izaug, — pastāsta Laima.

No sēkļiņas līdz ražai

Lai gan pēc sajūtām vēl nešķiet, bet kļušu tuvojas pavasarim. Diena kļūst garāka un nepacietīgākie jau sāk plānot, ko iesēt, lai izaudzētu stādīņus. Dēsti uz palodzēm ir pirmais solis preti gaismai un pavasarim.

Katras sēkļiņas ielikšana podiņā ir arī cerība — pēc garās un aukstās ziemas mostas daba, būs silta vasara un atkal varēs izaudzēt visu, kas lieliski iederas gardās maltītēs.

Lai gan tas ir pamatīgs darbs, kas jāiegulda no agra pavasara līdz pat vēlam rudenim, tomēr rezultāts sniedz patiesu gandarījumu.

— Lai iegūtu labu ražu, pūles jāiegulda jau no pavasara, sējot sēklas un audzējot dēstus. Par to visu ir jā rūpējas. Dēstu audzēšanas laiks nūdien tuvojas. Jau ar māsu runājām, ka jābrauc uz Jēkabpili pēc sēklām, — smeļot teic Laima Sirmā. — No pavasara līdz rudenim, skrienot pa diviem dārziem, ar nepacietību tiek gaidīts sezonas noslēgums, lai varētu atpūsties un pavasarī atkal visu sākt no jauna.

Februāris ir laiks, kad pamazām jau var sākt rosīties. Izvēlēties sēklas, iegādāties augsnī un dēstu trauciņus, kuros līdz siltākiem laikapstākļiem augs dažādi stādīņi. Februārī augiem vajag daudz gaismas, tāpēc noder papildapgaismojums vai ļoti gaiša palodze.

Pirmie sēšanai jāizvēlas tie dārzeni, kuriem ir ilgs digšanas laiks, piemēram, paprika un čili. Februāra otrajā pusē var sēt tomātus.

Šis laiks ir īpaši piemērots arī dažādu zaļumu sēšanai un audzēšanai, lai isā laika sprīdī tiktu pie svaiguma un vitamīnu devas. Ierasts uz palodzes pašiem izaudzēt sīpollokus. Pēdējos gados īpaši populāri ir arī mikrozaļumi. Tie ir bagāti ar vitamīniem, minerālvielām un antioksidantiem, kas palīdz organismam atstāties pēc ziemas. Dilles, pētersīļi, loki un baziliks stiprina imunitāti, uzlabo gremošanu un piešķir ēdienam ne tikai garšu, bet arī krāsu. Pats galvenais — zaļumi uz palodzes ļauj pavasarim ienākt mājās vēl pirms tas ir aiz loga.

Gada pirmie mēneši ir īpaši piemēroti arī ilgi digstošu un augošu puķu sēšanai, lai tās priecētu jau no pavasara. Šobrīd var sēt petūnijas, lobēlijas, begonijas, atraitnītes un verbenas.

AGRITA NUSBAUMA-KOVALEVSKA

Belaši mājas gaumē

Mīklai: ūdens, raugs, milti, cukurs, sāls. Pildījumam: malta cūkgaļa, pipari, sīpoli, sāls, ūdens. Iejauc rauga mīklu (skāba krējuma biezumā), liek siltumā, lai uzrūgt. Tad pieber miltus un mīca. Mīklai jābūt mīkstai. Uzraudzē. Lai mīkla nelīptu pie galda, paber miltus. Ar mīklas nazi mīklu sagriež četrstūra formas gabaliņos, vidū liek pildījumu. Tad gabaliņus aizloka un ar rokām saplacinā pankūkas veida formā. Cep eļļā uz pannas no abām pusēm brūnus.

Groziņi ar vārītā krēma pildījumu

100 groziņu pagatavošanai:
2 paciņas sviesta,
2 olas, ~1,5 kg miltu,
150 g cukura, vanilīns.
Vārītajam krēmam:
5 olas, 10 ēdamk. cukura,
5 ēdamk. miltu,
2 paciņas sviesta,
0,5 l piena,
vanilīns, pēc izvēles ka-nēlis vai citrona miziņa (garšvielas).

No sastāvdaļām pagatavo smilšu mīklu. Miltus iesaka bērt tik daudz, lai veidotos viendabīga masa — tā nedrīkst līpt pie rokām. Tad ar pirkstiem vienmērīgi iepilda formiņās. Cep gaiši brūnas. Krēmam: sajauc cukuru ar miltiem, piesit olas, samaisot viendabīgā masā. Pielej uzvārītu pienu. Samaisa un liek karstā ūdens peldē. Karsē maisot, līdz masa ir skāba krējuma biezumā. Atdzesē istabas temperatūrā. Puto sviestu, pa daļām liekot atdzisušo masu, pievieno garšvielas. Groziņos iepilda nedaudz ievārijuma un garnē ar krēmu.

Možs un vesels

“Esmu kustībā un kopumā — lielā sajūsmā”

INESE ELSIŅA

Pirms nepilniem divdesmit gadiem ANNA AMEĻKOVA attiecību dēļ pārcēlās uz Vāciju, bet nu jau piekto gadu ir atpakaļ Madonā, kur savulaik strādāja par sākumskolas skolotāju.

Anna ir izaudzinājusi divas meitas, un viens no iemesliem, lai atgrieztos dzimtenē, bija vēlme būt kopā ar mazbērniem.

— Iesākums Vācijā bija ļoti grūts, vajadzēja pāris gadus, lai tur iejustos. “Tautas skolā” apguvu un nokārtoju eksāmenus vācu valodā. Tā kā milu deju un nevaru sevi iedomāties bez kustības, meklēju iespēju arī Vācijā turpināt dejojot linijdejas. Nekas tāds tur nenotika, bet dzīvoju pie pašas Reinas, netālu no Francijas, un tur gan uzmeklēju dejojātus un pievienojos franču linijdeju dejojājiem. Ar laiku savu sirdslietu — dejas — piedāvāju vietējā “Tautas skolā” un pasniedzu linijdejas vāciešiem. Visiem tās ļoti patika, savukārt man tā bija nenovērtējama pieredze, — vēsta Anna.

Atpakaļ pie mazbērniem

Sasniedzot pensijas vecumu, arvien vairāk vilcīs atpakaļ uz dzimteni, uz mājām: — Arvien vairāk gribējās būt savā kultūrā, valodā, satikt ģimeni, mazbērņus, draugus. Kontakts ar vāciešiem ir palicis — tur ir draugi, paziņas, bet tobrīd un joprojām vēlos būt Latvijā. Šeit tveru visu, ko varu un cik gadi atļauj. Madonā dejoju linijdejas, Dzelzavā vadu nodarbības turienes aktīvajām linijdejojātājām; piedalos latvisko danču vakaros, mācos tango, vingroju, priecājos par mazbērniem, kuri vasarās ciemojas pie manis, bet ziemās braucu uz Valmieru pie meitas ģimenes, kur biju apsoliļusi atvasēm palīdzēt. Divas nedēļas esmu Madonā, nedēļu pavadu pie mazbērniem Valmierā, tad atkal atpakaļ uz Madonu un atkal pie viņiem. Šobrīd visi trīs mazbērni ir skolas vecumā — mācās 2., 4. un 8. klasē, katram ir savi pulciņi, sporta nodarbības, ļoti aizņemti. Aizbraucot esmu pilna laika šoferis, reizēm arī skolotāja un spēļu draugs.

Vingrošana iedvesmo

Madonā Anna atgriezās kovida laikā un jutās kā izkritusi no kuģa.

Anna Ameļkova kopā ar mazbērniem, linijdejojātājiem un vingrotājiem. Annas kaislība visas dzīves garumā ir deja un kustība.

Foto no personiskā arhīva

Pulcēšanās bija neiespējama, bet par laimi pamazām aktivitātes atgriezās: — Atklāju, ka pilsētas seniori sporta hallē vingro. Divus

ritus ik nedēļas no pulksten 8 līdz 9 nu jau labu laiku vingroju arī es. Visi esam satrenējušies, zālē esam vairāk nekā divdesmit cilvē-

ku. Tā kā nodarbību vadītāja Tekla Reinika reiz apslima, vadošajā uzdevumā iemeta arī mani. Neko pretim neteicu, un tagad esam

jau vairāki nodarbību vadītāji. Kopumā — esmu lielā sajūsmā par darbīgajiem vingrotājiem — tik pozitīva gaisotne, nevienam nav laika pūkstēt, stunda paiet kārtīgā treniņā.

Aizrauj latviskie danči

Pirms gada Anna uzzināja par danču vakariem Madonas novada kultūras centrā. — Esmu “ar papīriem” tautas dejās, jo, studējot Liepājā, kā papildspecialitāti ieguvu deju pedagoga kvalifikāciju — varēju mācīt gan tautas dejas, gan sporta dejas, — atceras viņa. — Savulaik dejas Madonā mācīju sākumskolas bērniem, bet deju kolektīvā pati nekad neesmu dejojusi. Tas prasa visu brīvo laiku, bet man, atgriežoties Latvijā, bieži jābūt pie mazbērniem. Kad uzzināju par latviskajiem dančiem, labprāt pievienojos. Nodarbības otrdienu vakaros vada Tālis Karlsons, reizēm atbrauc dejojāji arī no Gulbenes, Valmieras, Rēzeknes, Krāslavas un Viļāniem, tā ir lieliska izkustēšanās un jauki pavadīts vakars. Deju soļus parāda, mūziku nodrošina — jāmetas tik iekšā dejā un rotaļā.

— Vai zini, ka Madonā ir arī nodarbības Argentīnas tango? — vaicā Anna. — Tur esmu bijusi un šad tad joprojām pievienojos.

Ar saknēm Latgalē

Televizora Annai dzīvokli nav, par ko viņa neizsakāmi priecājas, bet atzīst, ka pēdējā laikā telefonā pārāk bieži skatās sociālajos tīklos. Annai patīk ceļot — gan pa Latviju, Lietuvu, Igauniju, gan tālāk. Patīk arī doties pārgājienos, ko praktizē gan grupās, gan retāk — viena.

Vasarā viņa dodas uz dārzu, kur izaudzē kartupeļus, vēl citus dārzeņus, kā arī puķes: — Dārzs man ir tuvu mājai, esmu ļoti apmierināta. Man patīk staigāt, kustēties, vasarās patīk peldēt, esmu taču izaugusi pie ezera. Nāku no Latgales — esmu dzimusi Bērzgalē. Bijām četri bērni, tagad esam palikušas vien divas māsiņas. Ar mūsu gadā reizi satiekamies, viņa dzīvo Jelgavā. Radu kopumā man ir daudz, bet viņi ir izkaisīti pa visu Latviju, Madonā esmu vienīgā. Martā, kad man apritēs 70 gadi, gribu uzrīkot ballīti. Tad visus saaicināšu satikties, viesnīcā vietas nakšņošanai jau rezervētas.

Patiesas atziņas par vecmāmiņām — sievietēm, kas tur pasauli kopā

■ Vecmāmiņas sirds ir kā dārzs — pilna mīlestības, pacietības un ziediem, kas nenovist.
■ Tajā brīdī, kad dzīve šķiet sarežģīta, vecmāmiņas apskāviens ir kā mierpilna osta.
■ Vecmāmiņa ir kā dzīves enciklopēdija — ik vaibsts viņas sejā ir stāsts par mīlestību, upuriem un gudrību.

■ Vecmāmiņa neredz savus mazbērņus tikai ar acīm, bet ar sirdi — un tieši tāpēc viņas mīlestība ir beznosacījuma.
■ Vecmāmiņa ir ģimenes stūrakmens — viņa ir dzīvā leģenda, kas iedvesmo ar piemēru.
■ Kad vecmāmiņa smaida, pasaule kļūst par labāku vietu.

■ Vecmāmiņa māca, ka lēnām apgūta prasme var būt mīlestības pilns dārgums un silta maltīte — glāsts dvēselei.
■ Viņas rokas var būt nogurušas, bet sirds vienmēr ir gatava dot vēl vairāk.
■ Vecmāmiņa ir tā, kas tevi redz kā bērnu arī tad, kad pats sevi redz kā pieaugušo.

MAF

Mediju atbalsta fonds

"Mediju atbalsta fonda" ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par pielikuma "Iedvesmai nav vecuma" saturu atbild SIA "Laikraksts STARS". #SIF_MAF2025